

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI
ZA SLOVENSKO MLADINO

Štev. 3.

V Ljubljani, 1. sušca 1900.

Leto I.

Pravljica o dečku in angelčku.

Bolan je deček bil,
solzé je grenke lil,
in vsa, in vsa zdravila
nič niso mu hasnila.
Ob hiši so veseli
otroci pesmi peli,
preležal noč in dan
on v sobi je bolan.
Kaj pa stori nekoč?
Vso zbere slabo moč,
pero v ročico vzame
in pisati to jame:
„Ah, angelček ti moj,
ah, vzemi me s seboj,
ah, strašno mi težkó je,
ah, strašno mi hudó je!“
In miren leže spat,
sen ga objame zlat,
a pismo drobno to
kar samo gre v nebo . . .

Tam angelček leti
in pisemce dobi,
v rokó ga nežno vzame
in sede, brati jame . . .
In dobro se mu zdi
in k Bogu poleti,
pokloni se globoko,
dá pisemce mu v roko.
Vse tiho krog in krog,
saj bere ljubi Bog . . .
Ah, bere in smehljuje
to naročilo daje:
„Čuj, angelček ti moj,
pa vzemi ga s seboj,
da več ne bo hudó mu,
da več ne bo težkó mu!“
Zvonovi so zapeli,
in dečka v grob so deli . . .
Zdaj, ko vam pravim to,
dom njemu je nebo.

Leon Poljak.

Sirotnina pesem.

*Žunaj uzcvetele so rožice,
one pa niso ubožice,
usačka sestrico ima,
greje jih solnček z neba.*

*Zvezde na nebu trepečejo,
lahko med sabo šepečejo,
kadar jim sredi noči
sen ne zatisne oči.*

*Meni pa očka in mamico
deli v globoko, so jamico,
bratec in sestrici dve
angelci beli so že . . .*

*Angelci beli ne jočejo,
vse, vse imajo, kar hočejo . . .
Naj bi me vzeli s seboj,
da mi hudo več ne bo!*

Vida.

Uspavanka.

Ziblje mamica zibel,
peva uspavanko:
»Mrak iz hoste bo prišel,
vtihni, spavaj, Stanko! —
Ako vtihnil mi ne boš,
mrak te dene v pleten koš! . . .

Mrak odurni ljubi molk,
brado ima gosto . . .
Koj za njim se plazi volk,
da te vzame v hosto. — —
Moi, Stanko, in miruj,
volk že zunaj tuli — čuj!«

Ziblje mamica zibel,
Stanko se nasmiha . . .
Mrak je mimo zibke šel,
noč prišla je tiha . . .
Noč skrivnostna pa v rokah
sanj prinaša lepih — ah!

Vtihnili volk je zunaj zdaj,
spi že dete šibko.
Noč pa s sanjami tedaj
skloni se nad zibko . . .
Gleda sanje Stanko — eh,
ziblje se na ustnih smeh . . .

Fran Žgur.

Pesem o domovini.

*Na klopi v mestnem drevoredu
slep starček sključen je sedel,
ubiral z velo roko strune,
s tresočim glasom pesem pel.*

*O dragi pel je domovini,
ki dal ji davno je slovo . . .
In ko odpel je pesem milo,
bilo mu rosno je oko.*

*In vzkliknil slepec je pojoči:
»Kar let strunarim med ljudmi,
prepevam dan na dan to pesem,
in vedno slajša se mi zdi.«*

Vuk Stavič.

Premagana izkušnja.

Spisal Janko Leban.

kega popoldne je rekla mati svoji osemletni hčerki Marici: »Čuj me, Marica moja! Z doma moram in se vrnem šele v dveh urah. Ostani pri Cirilčku v sobi; igray se z njim ter pazi, da se mu ne zgodi kaj hudega. Ne zapuščaj sobe na noben način!«

Marica je materi to obljubila, in mati je odšla. Cirilček je ležal v zibki. Kake pol ure se je igral s sestro, potem je zaspal. Marica poišče svoje »Berilo« ter se hoče učiti. Ali zdajci potrka nekdo na duri. Marica steče odpirat. Bila je sosedova Lizika.

»Pojdi za hipec k nam v vas, Marica«, izpregovori Lizika prijazno po kratkem pozdravu; »igrali se bodeva tam. Dobila sem za Božič celo prodajalnico. Jaz bom prodajalka, a ti prideš k meni kupovat. Mati mi da v ta namen različnih reči in jedi. Poslednje ti lahko poješ, ako jih kupiš. Ali greš?« —

Marica je smehljaje se poslušala svojo prijateljico. Potem jo prav srčkano pobožka ter izpregovori: »Ljuba Lizika, danes res ne utegnem. Mati je odšla z doma ter mi je naročila, da se ne smem iz sobe nikamor ganiti. Drugipot rada pridem k tebi v vas!«

»Ah, to je res škoda!« vzklikne Lizika žalostno ter prime za kljuko pri vratih.

»Z Bogom, Lizika, z Bogom!« zakliče Marica za odhajajočo Liziko.

Marica sede zopet za mizo ter prične brati v »Berilu«. Ali čuj: znova trka nekdo.

»Kdo je?« vpraša Marica skoro nevoljna.

»Jaz sem! Le odpri!« se zunaj odzove otroški glas. Marica odpre. Njena prijateljica Anica vstopi, jo pozdravi ter prosi, naj pride za eno uro k nji v vas.

»Danes je moj god«, tako pripoveduje Anica vsa vesela. »Za god sem dobila prelepih reči. Moraš jih videti!«

»Prav rada bi šla, Anica, a ne smem! Zvečer pa, ko se vrne mati, pridem k tebi!« jo tolaži Marica.

»Ne, ne, prav zdaj moraš iti z mano. Poklonim ti nekaj reči, katere sem dobila v dar! Lahko si izbereš sama!« —

»Hvala ti, dobra Anica, a s tabo ne morem. Kaj bi rekla mati, da se nenadoma vrne in vidi, da sem pustila bratca samega?«

»No, saj vidiš, da dete spi. Nič hudega se mu ne zgodi, le zapri duri in pojdi z menoj!«

»Ej, ej, dušica; kako li moreš misliti, da bi mogla biti tako neprevidna in neposlušna svoji materi?«

Nevoljno odide Anica; a Marica sede zopet vesela za mizo ter prične znova brati. Za nekoliko časa stopi k oknu, skozi katero se je videlo na vrt. Zdaj ji udarijo na uho veseli otroški glasovi: »Godec je tukaj, godec je tukaj!« Kmalu na to zadoni pesemca iz otroških grl:

»Godec, godec, godi nam!
Dete bo plesalo,
lično ima jopico,
krilo ima zalo.«

Marica si je seveda želela, da se vdeleži vesele igre. Rada bi bila z igrajočimi se otroki »plesala v krogu«. Skoro zavidala je malim tovarišicam, ki so zunaj vriskale. Ena jo ugleda in stopi k Marici pod okno.

»Marica«, zakliče deklica, »vsaj za hipec pridi ven; igrati se hočemo tvojo najljubšo igro, Čuvaj se miška!«

»Rada bi prišla«, odvrne Marica, »da ne leži v sobi naš Cirilček, na katerega mi je paziti.«

»Ah, kaj! Malega hrusta prinesi s sabo. Položimo ga v travo, tu se bo lahko valjal, kolikor mu bo ljubo in drago!«

»Ti se šališ!«

»Gotovo ne! Sicer pa, če mi ne ustrežeš, te ne pridem nikoli več klicat, ko pojdem v šolo!«

»To mi ne bo ljubo; a vendar ne smem zapustiti sobe, da ne užalim matere. Najsi bi ustregla tvoji želji, vendar bi ne mogla biti z vami prav vesela!«

Deklica je zdirjala izpod okna zopet k igrajočim se otrokom; Marica pa je stopila k bratčevi postelji. Cirilček se je bil prebudil, se dokopal na rob zibelke in bil bi padel iz nje, da mu ni sestra pravočasno prišla na pomoč. Marica se je igrala z detetom ter mu kazala pisane podobice. Potem je brala iz neke knjige povest o bratu in sestri, ki sta imela ostati doma pri svoji dveletni sestrici. Mati jima je bila zabičila, naj ne zapustita sobe. Toda deček je pogledal skozi okno ter videl, da love ob bližnjem potoku nekateri otroci ribe. Ni ga strpelo več v sobi. Stekel je na plano, da je opazoval mlade ribiče pri njihovem delu. Ker se ni dolgo vrnil, je sestrica šla za njim ter je otroka pustila samega v sobi. Ta je dosegel škatljico z užigalicamj, jo potegnil v postelj ter užgal užigalico. Plamen se je prijel postelje, in ubogi otrok je zgorel. Marici je šinila mrzla groza po kosteh, ko je brala to povest. V tem so se vrnila mati. Prišli so prej, nego je mislila Marica. Kako vesela je skočila Marica k materi! Ko jim pove, kaj se je zgodilo, jo mati pohvalijo ter ji podarijo kolač. Ta ji je šel še bolj v slast, ker jo je hvalil notranji božji glas — vest, da je bila dober in poslušen otrok.

Iz devete dežele.

Pripoveduje *Pavliha*.

o sem potoval, sem dospel tudi v deveto deželo, ki se razprostira za deveto goro.

Truden sem bil in upehan. Legel sem za plot, da se odpočijem. Gledal sem okolo sebe . . .

Čudna je ta deveta dežela!

Kdor izgubi vinar, ga lahko najde, če ga išče. A jaz ga nisem izgubil. In veste, zakaj ne? Zato ne, ker sem potrošil vse do zadnjega, preden sem prišel tja.

Pa to je postranska reč! Povem vam rajši kaj drugega.

Ko sem tako-le malomarno ležal in gledal okolo sebe, kar začujem, da prihajajo po cesti ljudje. Ljudje? O, kosmata kapa, saj to niso ljudje!

Po cesti je stopal pravi pravcati pes in je vrтел orglice: »Ti-drom, ti-drom, ti-drom!«

Hencajte, to je pa godba!

Poleg njega se je zibala gos, lepo zavita v pisano ruto, izpod katere je mahal kos papirja, ki je bil počečkan s čudnimi kljukami.

»Ga, ga, ga!«

Ta-le gospica pa lepo poje, sem si mislil.

Ko prideta na trg, se ustavita. Na drog, ki je stal ob leseni koči, obesi pes Rentač — tako mu je bilo ime — poslikano platno in začne klicati: »Haló! Pridite semkaj! Godel bom in pel, in moja spremljevalka, slavna pevka gospica Gaga, bo tudi pela. In čuli boste strašno zgodbo o psičku Kradežu in o muciki Sladici! Haló! Vsak plača pol počenega groša ali tri zahvalne besede. Le vkup, le vkup, dokler je še dan in lepo vreme! Haló, haló!«

In Rentač se odkrije in postavi klobuk predse, da bi vanj deževali počeni groši in zahvalne besede.

In po cesti pricencata gospodek Drdr in gospica Mijavmijav.

»Pa začnimo!«

Napel sem ušesa in poslušal . . .

To je bilo petje, jojmene!

Gaga je pela z visokim in čistim glasom, Rentač pa je vrтел orglice, pritiskal bas in kazal s šibo na poslikano platno.

No, pa čujte to žalostno zgodbo o psičku Kradežu in muciki Sladici!

Šla sta Kradež in Sladica,
koder pot drži,
a na zidu klobasica
lepa se suši.

Kradež, kar po lestvo steči,
nič se bati ni!
Krčmarica zdaj pri peči
trdno, sladko spi.«

Ah, kako oba zamiče
ta vabljiva reč!
In Sladica brž zakliče:
»To je meni všeč!

Kradež vzame klobasico,
dá Sladici jo:
»Ti si vzameš polovico,
druga zame bo.«

Ali mati krčmarica
spala ni takrat,
kri je šinila ji v lica:
»Ha, le čakaj, tat!«

Brž je stekla po vojaka,
rekla mu tako:
»Lepo delo tam Vas čaka,
pojdite z menó!«

Jedla Kradež in Sladica
še sta zadnji kos,
takrat stopi pa pravica
jima že pred nos.

Brž Sladica jo pobriše,
Kradež od strahú
omedli in komaj diše,
joka: »Hu, hu, hu!«

Krčmarica mu zaveže
žalostne oči,
a vojak po puški seže
in ga ustrelí.

Verjemite, jaz Pavliha sem se zjokal na ves glas! Gospodek Drdr je vrgel v Rentačev klobuk cekin, gospica Mijavmijav pa je dala Gagi novo žogo, da bi se z njo igrala, če ji bi bilo kdaj dolgčas.

Jaz, ki sem bil brez cvenka, sem obljubil čudnima umetnikoma, da bom za plačilo zapisal njiju pretresljivo pesem v »Zvončku« in sem ju povabil, da naj prideta tudi v naše kraje, kjer ju bomo z veseljem sprejeli.

Rentač mi je dejal, da mi bo že še prej pisal. A do danes nisem dobil od njega nobenega pisanja. Morda je že name pozabil. Kaj ne bi — tak umetnik!

Ludoviček in škatlja.

Spisal L. Černež.

V rez dve leti je šele star naš Ludoviček, a koliko nemira in skrbi nam že povzročuje! Vsak kot ga je poln, in nič ni varnega pred njim. Zdaj prekucne stol, zdaj pospravlja in ureja knjige, a trenutek pozneje že stoji na podnožniku in se spenja na okno. Nič ni čudno, da ga vedno kaj doleti! No, taka pa se mu še ni pripetila kakor zadnjič.

Pripravljali smo se, da obiščemo babico in deda. Mati je prinesla v sobo veliko papirnato škatljo, da jo napolni z obleko in drugimi potrebščinami. Ni je še postavila prav na tla, ko je bil Ludoviček pri nji. Ogledoval si jo je, vzdigoval ter premirjeval, kakor da bi se hotel prepričati, bo-li v nji pač dovolj prostora in bo-li dovolj močna. — Mati je vedela, da ne bo nič popravil in ga svarila, da naj pusti škatljo v miru. Ludoviček je slušal. — Ko pa je šla mati v kuhinjo, je bil takoj spet pri škatlji. Kmalu je splezal nanjo in zadovoljno sedel . . . V istem trenutku se je premaknil pokrov, in fantič je zropotal v škatljo. Bila je ravno dovolj velika! Siromaček se je tako prestrašil, da prvi trenutek niti do sape ni prišel. Potem pa je začel grozno kričati. Ganiti se ni mogel. Prihitela je mati in ga izvlekla iz papirnatega groba. Nič hudega se ni dečku zgodilo, vendar se dolgo ni mogel potolažiti. Škatlje pa se izogiba od istega dne. Nič ji ne zaupa. Ej, tako dete, pa si že vse tako dobro zapomni!

Sami.

*Le spančkajta, deteti,
nocoj še bomo sami,
a jutri zjutraj pojdemo
naproti ljubi mami . . .*

*Tolažim sinka, hčerko,
in se stori mi milo. —
Gorje, ko dobre mamice
nazaj bi več ne bilo!*

L. Černež.

O kozi, zelju in volku.

Priobčil *Ivan Podgornik.*

ekdo je kupil na sejmu volka, kozo in zelja. Volka je vodil z desnico, a z levico kozo, zelje pa je oprtal na hrbet. Tako pride do potoka. Ali sedaj si ne ve pomagati. Moral bi prenesti vsako stvar posebe na drugo stran, ali kože nikakor ne sme pustiti same z volkom, zelja pa ne samega s kozo.

To je pripovedoval nekdo v vasi in vprašal: »Povejte mi sedaj, kako bi vi to storili?«

In oglase se nekateri: »Najprej kozo, ker volk ne mara za zelje; potem volka in nazadnje zelje.«

»Nikakor ne«, jim odgovori oni. »Kdo pa ve, če bi med tem, ko bi šel po zelje, volk ne požrl kože?«

In zopet se oglase drugi: »Potem ne volka, ampak precej za kozo zelje, pa nazadnje volka.«

»Tudi ta ne velja, ker bi koza pojedla zelje.«

Vsi se zagrohotaajo in radovedno vprašajo: »Kako pa bi ti to naredil? Povej!«

In pripoveduje jim: »Na vsak način najprej kozo, ker volk ne mara za zelje. Potem bi se vrnil po zelje, ga pustil na drugem bregu in se vrnil s kozo zopet na to stran. Kozo bi pustil potem takraj potoka in volka spravil na drugo stran. Ta za zelje tako ne mara, kakor veste. Potem bi šel zopet po kozo, pa bi vse zdravo in celo spravil domov.«

Naš dedek.

*Naš dedek pri mizi sedé
in knjižico v rokah drže
in pridno in vztrajno beró
in pravijo to nam in to . . .*

*O, koliko lepih reči
od njih smo čuli že mi,
a to je najlepša reč,
a to nam je najbolj všeč:*

*„Ko pride zrelejši vam čas,
takrät vam ostavim jaz
vse knjige te, ves ta zaklad,
tako imam vnuke vas rad!“*

Simon Pašek.

Slovanske pravljice.

Priobčuje *Nik. Vrhov.*

3. Ladja na kopnem.

(Češka.)

potnik je prišel prenočevat h kmetu. Sprejeli so ga in mu ponudili za večerjo mleka in kruha. Ko se je naužil, vpraša gospodarja: »Ali veste kaj novega?« — »Ne vem«, odgovori kmet. »Tu živimo v zatišju ločeni od sveta. K nam malokdaj zaide kdo s kako novico. V mesto zahajam redkokrat in kadar pridem tja, opravi hitro, kar je treba, in govorim z malokom. Drugače Vi, ki hočete križem sveta in povsod kaj zveste.«

»Hm, hm«, zmaja z glavo potnik. »Torej ne veste, da je dal razglasiti naš kralj po vsi deželi, da kdor po kopnem na ladji pride do kraljevega gradu, dobi njegovo edino hčer.«

Trije kmetovi sinovi so bili tedaj v hiši. Slišali so novico, ki jo je razodel prenočevalec. Dasi se jim je skoraj nemogoče zdelo, izpolniti kraljev razglas, so si vendar mislili: »Poskusimo, morda se nam posreči dobiti kraljičino.«

Ko je drugo jutro odšel potnik, reče najstarejši sin staršem: »Dovolite mi, da grem poskusit svojo umetnost. Morda mi bo sreča mila, kdo ve? Če se mi pogodi izide in če izpolnim kraljev razglas, boste srečni tudi vi z menoj vred.«

Starši so mu dovolili. Mati mu speče hlebček. H kruhu pridene nekoliko slanine za prigrizek. Najstarejši sin vzame brašno in žago, zadene sekiro na rame ter krene v gozd.

Pridno je delal vse dopoldne. Ves čas se ni oddahnil. Ko pa mu je bilo solnce nad glavo, sede v mah, razprostre robec, si vreže kruha, vzame slanine in začne obedovati. Dobro mu je dišalo. Še je jedel, ko pride mimo starček, opirajoč se ob palico. Ko zagleda mladeniča, obstane.

»Ali obeduješ, prijatelj?« ga vpraša prijazno.

»Seveda obedujem.«

»Daj tudi meni malo, prosim te. Danes še nisem imel ničesar v ustih,« ga poprosi starček.

»Saj imam komaj zase. Kjer si delal, tam naj ti dajo jesti,« ga zavrne skopi mladenič.

»Kaj pa delaš?« ga še vpraša starček.

»Plug delam«, odgovori mladenič.

»No, pa delaj plug«, reče starček in izgine v goščavi.

Ko se je bil nasitil najstarejši kmetov sin, se je zopet lotil dela, a niti zapazil ni, da res dela plug namesto ladje.

Osrmočen se je vrnil domov. Smejali so se mu, ko je privlekel namesto ladje plug na dvorišče. Kmetu je bilo to všeč. Dobil je vsaj nov dober plug. Stari plugi že niso bili za rabo.

»Danes pojdem jaz. Morda bom srečnejši od brata«, reče drugi dan srednji kmetov sin. Mati mu speče hlebček. H kruhu pridene nekoliko slanine za prigrizek. Srednji sin vzame materin dar in tesarsko orodje — in hajdi v gozd.

Trdo je delal v gozdu vse dopoldne. Ko mu je bilo solnce nad glavo, odloži dleto in sekiro, sede v mah, si vzame kruha in slanine ter obeduje. Dobro mu je dišala jed. Še je jedel, ko pride mimo starček. Ustavi se blizu njega.

»Ali obeduješ, prijatelj?« ga vpraša prijazno.

»Seveda obedujem.«

»Daj tudi meni malo, prosim te. Danes še nisem imel ničesar v ustih«, poprosi starček.

»Saj imam komaj zase dovolj. Kjer si delal, tam naj ti dajo jesti«, zavrne dečka skopuh.

»Kaj pa delaš?« pozveduje starček.

»Sani delam.«

»No, pa delaj sani«, reče starček in izgine v goščavi.

Ko je bil poobedoval srednji kmetov sin, se je zopet lotil dela in niti zapazil ni, da dela res sani namesto ladje. Vrnil se je domov. Oj, kako so se mu smejali domačini, ko je pripeljal namesto ladje sani na dvorišče! Kmetu je pa vendar ugodil. Razveselil se je novih sani, ker so bile stare že skoraj popolnoma razbite.

»Še jaz naj poskusim«, reče tretji dan najmlajši kmetov sin.

»Oba starejša brata tvoja nista ničesar opravila. Meniš-li, da se tebi posreči? Doma ostani! Zakaj bi trgal v gozdu obleko in odnašal kruh od hiše«, se jezi oče.

Rad je sicer slušal starše, ali to pot pa najmlajši sin ni slušal očeta. Ko je odhajal z doma, je vzel s seboj samo skorjico kruha, ki si jo je bil prihranil, in nožič. Mati mu ni spekla hlebčka, ni mu dala slanine.

Ko je bil prišel v gozd, ni začel precej delati, nego je sedel in premišljal, kako bi delal, da bi osramotil svoja brata, očetu in materi pa pokazal, da ima glavo na pravem mestu. Šele ko je bil vse dobro pretehtal, je vstal, začel vrezavati šibice in iz njih spletati ladjo.

Opoldne sede v mah, seže v žep po skorjico kruha ter obeduje. Komaj je začel jesti, pride starček in se ustavi pri njem.

»Ali obeduješ, prijatelj?« ga vpraša.

»Obedujem, obedujem«, mu pritrdi najmlajši kmetov sin.

»Daj tudi meni malo, prosim te. Danes še nisem imel ničesar v ustih«, prosi starček.

»Nate, vzemite si, kolikor hočete! Mnogo nimam, ali kar imam, to Vam dam. Trda je ta skorjica. Težko jo boste použili«, prijazno odgovori mladenič in ponudi starčku božji dar. Starček vzame skorjico in je počasi.

»Kaj pa delaš?« vpraša potem mladeniča.

»Težko, da bi uganili. Ladjo delam, ki bi mogla voziti po kopnem. Edino hčer je obljubil kralj tistemu, ki bi jo naredil. Moja starejša brata sta se že

poskušala v tej stvari, pa se jima ni posrečilo. Tudi jaz dvomim, ali jo naredim.«

»Pusti dvom in srčno delaj ladjo«, izpodbuja starček mladeniča ter mu še sam pomaga spleitati ladjo.

Ko je bila gotova, reče starček mladeniču: »Ne hodi domov! Pelji se v ladji naravnost do kraljevega gradu in kogar srečaš, ga vzemi s seboj.« Ko mu je bil to naročil, je izginil.

Mladenič ga je slušal. Peljal se je naravnost h gradu v novi ladji, ki se je gibala po suhi zemlji kakor da bi plavala po vodi. Kmalu je došel do nekega znamenja, pri katerem je ležal človek, ki je držal v rokah hleb kruha in na ves glas vpil: »To bi rad jedel, to bi rad jedel.«

Mladenič ustavi ladjo, se zasmeje čudnemu možu, pa mu veli: »Ti bi rad jedel? Kar vgrizni, in minila te bo lakota.«

»Kaj bi pokušal! Dve peki kruha bi ne bili dovolj, da bi se nasitil«, odgovori čudak.

»Pojdi z menoj«, ga povabi mladenič. Lačnež ga sluša in zleze v ladjo, ki je odrinila dalje.

Nista se dolgo vozila, ko zagledata moža, sedečega poleg ribnika. Na vso moč je vpil tisti mož: »To bi rad pil, to bi rad pil.«

Ustavita se. Mladenič se ni mogel zdržati smehu. Vzkliknil je žejnemu čudaku: »Pil bi rad? Pripogni se k ribniku in napij se dosita.«

»Tri take ribnike bi moral izpiti in še bi si ne ugasil žeje«, ga zavine čudak.

»Pojdi z menoj«, mu veli mladenič. Žejavec sluša in stopi v ladjo.

Peljali so se dalje. Nedaleč od ribnika so zagledali človeka, ki so mu bile zvezane noge. Na vse grlo je kričal: »To bi rad tekkel, to bi rad tekkel.«

»Neumnež, noge si razveži in lahko boš tekkel«, mu svetuje mladenič, ki se je jel čuditi, misleč, da biva v kakem drugem delu sveta, kjer ljudje drugače žive in imajo drugačne navade kakor pri njih doma.

»Ko bi si razvezal noge, bi z vsakim korakom prestopil miljo daleč«, toži zvezani brzohodec.

»Pojdi z menoj«, mu reče mladenič. Brzohodec prikima. Mladenič in njegova tovariša stopijo ponj ter ga preneso na ladjo.

Pičlo uro so se potem vozili in srečali so človeka, ki je imel na vsakem ušesu privezan sveženj sena. Vpil je: »To bi rad slišal, to bi rad slišal«. Še glasneje kakor ta glušec je zakričal mladenič: »Vrzi proč svežnja in dobro boš slišal.«

»Ko bi se znebil sveznjev, bi slišal dvesto milj daleč, tu pa ne slišim ničesar«, odgovori gluhi čudak.

»Pojdi z menoj«, mu veli ladjar, in glušec zleze v ladjo. Zopet so se peljali dalje in kmalu so zagledali lovca, ki je držal puško v desnici ter na vso moč vpil: »To bi rad streljal, to bi rad streljal.«

»Zakaj pa ne streljaš?« ga vpraša mladenič.

»Ko bi ustrelil, bi krogla letela dvesto milj daleč in bi utegnila koga zadeti«, odgovori lovec.

»Pojdi z menoj«, ga povabi ladjar. Čarostrelec sluša in stopi na ladjo.

Precej tovarišev se je že nabralo mladeniču v ladji. Ko so se vozili dalje, jih je pregledoval, in glejte čuda: vsi so mu bili podobni!

»Kdo ve, čemu mi bodo?« si je mislil. Spomnil se je starčka, ki mu je bil naročil, naj vzame s seboj, kogar sreča.

Poslej se niso namerili na nikogar več. Ko so bili dospeli do kraljevega gradu, so stopili tovariši z mladeničem vred iz ladje. Brzohodca so morali nesti venkaj. Ladjar je sam krenil v grad. Drugi so se poskrili v grmovju pod gradom.

Kralj se je čudil kmetovemu najmlajšemu sinu. Vprašal ga je, od kod prihaja, kje je doma. Dasi se je po kopnem pripeljal v ladji, mu vendar ni hotel dati kraljične.

»Mojo hčer si boš moral drugače prislužiti. Prej moraš snesti celo peko kruha, in še potem ni gotovo, da bi ti jo dal«, mu veli kralj.

»To mi bo mala skrb«, odvrne mladenič ter stopi k tovarišem, ki so se skrivali pod gradom.

»Ti, ki tako rad ješ, idi v grad. Tam ti dajo peko kruha«, izpodbudi lačneža. Ta ni dolgo premišljal. Takoj je šinil v kraljev grad. Ondi so pekli kruh v velikanski peči. Hleb za hlebom so pokladali na lopati pred lačnega gosta, ki je hlastno zaužival kruh ter ven in ven kričal: »To bi rad jedel, to bi rad jedel.«

V malo trenutkih je pognal ves kruh po grlu. Kralj se je razsrdil in zapodil nenasitca iz gradu, ker se je bal, da bi mu ne pojedel vsega živeža, kar ga je bilo v grajski shrambi.

Kmetov najmlajši sin je zopet stopil pred kralja in ga prosil za kraljično, ali vladar mu je tudi to pot ni dal, rekoč: »Kolikor naenkrat zvarijo piva, vse moraš popiti, in še ni gotovo potem, da bi ti jo dal.«

»Tega pač ne bo mogel storiti«, si je mislil kralj, ko je odhajal mladenič. Ta si pa ni dosti belil glave, kako bi izpolnil kraljev ukaz. Šel je doli pod grad, kjer je počival v grmovju žejavec. Tega je sedaj poslal v grad. Žejni čudak je tako popival, da mu niso skoraj mogli sproti nalivati. Niti kapljice piva ni ostalo v sodih. Vse je izpraznil. Kralj se je razsrdil in pognal pijanca iz gradu. Bal se je, da ne bi moral zaradi njega sam trpeti žeje.

Najmlajši kmetov sin ni odnehal. Vnovič je prišel v grad. Kralj je taval kakor senca po sobanah. Kesal se je, ker je bil razglasil tisti ukaz, da bo njegov zet oni, ki se pripelje po kopnem v ladji do gradu. Bal se je, da bi najmlajši kmetov sin res ne dobil kraljične. Zato ga je še enkrat dal na pozkušnjo. Ukazal mu je: »Dvesto milj odtod je studenec, iz katerega izvira dvojna voda. Kdor se napije prve, temu se povrne zdravje; druga pa prinaša smrt. Prinesi mi te studenčnice, potem se ne bom obotavljal, ampak ti dam hčer. Toda pazi, da se mi povrneš v dveh urah.«

Mladenič se prikloni kakor se spodobi in odide k tovarišem pod grad. Tamkaj naroči tistemu, ki je brzo hodil, naj skoči po studenčnice. Komaj so mu razvezali noge, že ga ni bilo videti nikjer.

Minila je že ena ura, poldruga, samo še eno četrt je manjkalo, toda poslanca ni bilo nazaj.

Mladeniča je jelo skrbeti. »Ti, ki tako daleč slišiš, vrzi svežnja z ušes in poslušaj, ali že ne prihaja?« veli tovarišu. Ogovorjeni čudak se skloni k tlom, si odveže svežnja, nekaj hipov posluša, potem se dvigne in si zopet priveže svežnja k ušesom.

»Brzohodec, ki si ga poslal k studencu, hrope tam, da mi buči po glavi«, opomni mladeniču čudak s svežnjema na ušesih.

»Sproži puško in zbudi ga«, ukaže ladjar strelcu, čegar puška je nesla dvesto milj daleč.

Puška počí, in brzohodec je bil hipoma tu. Prinesel je zdravilne in smrtne vode. Ko je bil prišel k studencu, si je mislil: »Saj imam še dosti časa, lahko se malo odpočijem.« Zaspal je in zamudil bi bil, ko bi ga ne bil zbudil strel.

Kralj se je že veselil, ker ni bilo toliko časa mladeniča. Vesel je hodil gledat, koliko je ura. Samo deset minut je še manjkalo, zdaj ga že ne bo. Radostno si je mel vladar roke, češ, iznebil sem se nadležnega snubača. Kar stopi predenj kmetov najmlajši sin, nesoč v steklenicah obe vodi.

Nerad se je vdal kralj. Dal mu je hčer, toda slovesne svatbe mu ni hotel napraviti, niti poročnih darov mu ni privoščil. Kraljična se ni branila ženina. Preprosti mladenič se ji je prikupil. Rada je šla z njim v njegovo domačo vas.

Tovariši, ki so čakali dolí pod gradom, so se poklonili poročencema in jima voščili srečo. Ponudili so se v spremljevalce. Šli so z njima, da bi se jima ne pripetila kaka nesreča na poti.

Drugo jutro zarana so zagledali jezdece, ki so skokoma dirjali za njimi. Poslal jih je bil kralj, da mu vjemo edino hčer in jo privedo nazaj. Pokesal se je, ker je bil dal kraljično najmlajšemu kmetovemu sinu za ženo. Dvorjani so mu prigovarjali, naj jo skuša dobiti nazaj, da se s tako zvezo ne oskruni kraljevi rod.

Beguni so dospeli do jezera. Tamkaj so se poslovili dosedanji spremljevalci od poročencev. Edini brzohodec ju ni ostavil, ampak ju je prenesel preko jezera. Toda tudi preganjalci so kmalu preplavali jezero. Zdaj, zdaj bodo poročencema za petami. Bežala bi rada dalje, ali visoke, strme gore so

Levat o! (Imaš brata v Iskanju ali Sironu?)

jima na poti. Toda tudi sedaj jima je pomagal dobri tovariš. Prenesel ju je čez gore kakor prej preko jezera.

Ko so bili onstran gorá, pove brzohodec svojim varovancema, da je njega in njegove tovariše poslal oni starček, kateremu je bil ženin dal nekdanj v gozdu skorjico kruha. Poslal jih je zato, da bi mu pomagali in ga osrečili. Ko je bil to povedal, jima je izginil izpred oči.

Kralj še ni miroval. Sklical je ljudi iz vse dežele in jim naročil, naj prekopljejo gore, čez katere sta ušla poročenca. Ljudje so slušali kralja, ker so ga ljubili. Jeli so prekopavati gore, toda preden so jih prekopali, je minila kralja jeza. Odpustil je hčeri ter milostno sprejel zeta in vso njegovo rodbino. Vsi so prišli v njegov grad: oče, mati in brata. Šele sedaj je napravil kralj svoji hčeri svatovščino, kakršna se spodobi kraljični.

Oblačku.

Črez goro zeleno,
oblaček, veslaš,
za solnčecem gledaš,
zlat plašček imaš.

Ā kadar zaveje
ponočni že hlad,
se v haljico belo
zaviješ takrat.

Obračajo k tebi
se zvezdice vse,
kot belo ovčico
pozdravljajo te.

Mo zvezde bledijo,
zadremleš sladkó
ti v suknjici temni
nad tiho vasjó . . .

Kristina.

Zvezdi dve . . .

Zvezdi dve sta, zvezdi zlati
vztrepetali,
v temno globočino pali . . .

Luna pa, njih dobra mati,
izgubljenki
išče v žalosti pregnenki . . .

Vpraša skrbno drobne cvete,
ptičke v gnezdi:
»Kje sta, kje sta moji zvezdi?»

Pa dobi tam v zibki dete
luna blede . . .
V očka detetu pogleda . . .

Cvetkam daje sporočilo,
ptičkam v gnezdi:
»Zopet imam svoji zvezdi!

Detece ima jih milo
zvezdi moji,
ima dve očesci svoji! . . .«

Fran Žgur.

Rebus.

Priobčil *Kramarjev.*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Za kratek čas.

Mati vprašajo sinčka Jurčka:

»Povej mi vendar, Jurček, kaj bi bil ti najrajši?«

Jurček: »Žandar!«

Mati: »Pa zakaj?«

Jurček: »Ker bi potem takoj pozaprl tiste otroke, ki me dražijo.«

Prvi kmet: »Ne vem, kako je to, da moj osel ne mara za slamo.«

Drugi kmet: »Stori tako, kakor ti pravim! Tudi moj je ni hotel jesti, a kupil sem zelene naočnike, mu jih del na gobec in mu dal slame. Osel je na zelene naočnike videl zeleno, pa je mislil, da je travo. In tako je pojedel vso slamo srečen in zadovoljen.«

Kako dolgo žive živali?

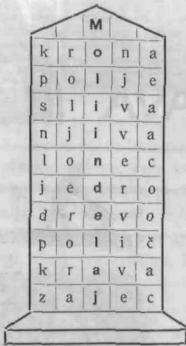
Največjo starost učaka dvoje največjih sesalcev kopnega sveta in vode. Slon in kit doživita lepo starost: lahko živita več kakor 400 let. Mimo stoletnih labodov poznamo tudi stoletne vrane, krogarje, kavke in orle. Tudi želva doživi 100 let. Čaplja živi 60, gos in pelikan po 50, sokol 40, škrlanec 30, a tudi velblod 40 let. Konj in

vol pogineta po 25. in le redko po več letih. Žerjav in pav živita po 24, kanarec in čížek po 23 let. Medved, lev in golob žive po 20, slavec po 18, a mačka, fazan, jerebica, črnoglavka in sinica po 15 let. Pes živi le 14, kos in penica po 12 let. Do 10 let žive ovca, papiga in drozeg. Veverica pogine že po 7., a morski prašiček po 8. letih. Najkrajše življenje je sojeno naši najmanjši evropski ptičici — palčku ali kraljičku, ker živi samo tri leta.

Katere živali nikoli ne pijo?

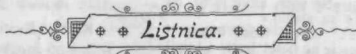
Poznamo nekaj vrst živali, ki vse svoje življenje ne pokusijo niti kapljice vode. Te so lama v Patagoniji in nekatere gazele na daljnem vzhodu. V Londonu na Angleškem je živela papiga 52 let, a ves ta čas ni pila kaplje vode. Mnogo prirodoslovcev trdi, da zajci ne uživajo druge mokrote kakor le rosne kapljice z rastlin. Nekatere kače, kuščarji in žabe žive in se razvijajo po čisto brezvodnih krajih. Prav tako tudi vrsta miši, ki živi po orjaških planinah zahodne Amerike, ne potrebuje vode. Na Francoskem je pokrajina, kjer žive črede krav in ovac, katere ne pijo skoraj nikdar, a vendar dajejo veliko mleka, iz katerega delajo imeniten sir.

Rešitev obeliska v 2. številki.

Moli in delaj!

lica Sadar, učenka v Ihanu; Ljudmila in Viktor Vreča v Negovi; Vida in Tonej Obreza v Ljubljani; Mici in Marta Mater, učenki na vadnici v Ljubljani; Ivan Kováč, učenec v Ljubljani; Albin in Maks Unger, učenca v Središču; Zinka in Mici Malensek, učenki v Žg. Tuhinju; Ciril Gregorin, učenec na Črnučah; MiciKa Trobej, učenka v St. Ilju pod Gradščim; učenci in učenke III. razreda v Planini pri Rakeku; Mimika Kavčičeva, učica, soproga v Novi cerkvi; Franc Kvartič, Jurij in Franc Jevšek, učenci, Ivan in Mica Vranjek v St. Ilju pri Velenju; Franc Strajer, učenec na vadnici v Gorici; Marija in Miha Ratej ter Vinko Drev in Topolšci pri Šošanju; Dragica in Minka Orožen, učenki, Bogomil Orožen, učenec v Trebnjem; Herman Mole, dijak v Novem mestu; Ferdinand Voh, učenec v St. Ilju pri Velenju; Ana Novak, Katika Plesec, Marija Kolenc, Elizabeta Časl, Marija Oberšek, Marija Nataščen, Neža Ermenc, Marija Kliner, Marija Senica, Elizabeta Černevsček, Mica Maranšek, učenke, in Tomaž Nerat, Janez Krajnc, Janez Rems, Franc Banko, Martin Natlačen, Jožef Firšt, Simon Mavrič, Janez Maranšek, Jožef Ermenc, učenci pri Sv. Frančišku na Strazi; Zorka Legat in Mici Windischer v Ljubljani; Fr. Tomšič in V. Strasser, dijaka v Ljubljani; Rafael Dolinšek, učenec v Brezicah; Metod Brezovnik, učenec v Vojniku; Vida in Danica Kobler, učenki v Ljubljani; Jos. Sekula, Franek Tavčar, Fr. Levičnik, Rudolf Palčič, Filip Kavčič, Rafael Justin, Jos. Sorn, učenci II. mestne šole v Ljubljani; Fr. Sorn, dijak v Ljubljani; Irma Scheligo, učenka, in Alojzij Zorine, učenec pri Sv. Jedrti; Marta in Malči Nendl, Lizika Knez, Anica Cajnkar, Zinka Goleš, Vilika Grdečič, Pepica Peterel, Ernica Černošek, učenke pri Sv. Juriju ob juž. žel.; Ciril Mayer, učenec, Valerija Mayer, učenka v Bvcvu; Alojzij Ribteršič, dijak in Kranju; Špendl Avg., Pfeifer Jož., Narat Mih., Pehar K., Mulec Jož., Špendl Jož., Fischer Ivan, Rečnik Jož., Brezner Jur., Lebe Rozina, Kolar Mar., Radolčić Magd., Ramskogler Mar., Breznik Mar., Raner Jul., Meglič Ter., Pinter Marija, Pinter Franc, Ledinek Jož., Robar Jul., Germavc Eliz., Hadner Neža, Visočnik Mar., učenci in učenke v Hočah; Stefanija Geso, učenka, Alojzij Geso, učenec v Starem trgu pri Poljanah; Zofija Kalan, Slavica Krašovec, Mira Kováč, Julija Miklič, tretjeletnice v Ljubljani; Jožef Kahne, J. Jordan, Filip Persoglio, Jož. Sopotnik, Iv. Šupan, učenci v Trbovljah-Vodah; Ana Jęglič in Erna Lenčec, učenki v Ljubljani; Amalija Hartman, učenka in Věl. Lašička; Vekoslav Vakaj pri Sv. Ani v Sl. gor.; Ivanka in Anica Gantar na Čatežu ob Savi; Pavel Strmšek, učenec na Medvedovem selu; Ivanka Sternad, Malika Dvoršak, Francka Muhovic, Mici Korun, Mici Rojnik, Režica Muhovec, učenke v Braslovčah; Srečko Ferjančič, učenec na vadnici v Ljubljani; Emil Schott, učenec, Terenzija Modice, Ana Prudič, Marija Šega, učenke v Cerkljici; Vid Krajnc, Janez Marinič, Fr. Ornik, Fr. Marinič, Anton in Franc Širovnik, učenci pri Sv. Duhu v Halozah; Franc Gril, učenec na Zidanem mostu; Julij Dev, učenec v Ljubljani; Ivanuša Anton, Keček Jožef, Majcen Andrej, Novak Jurij, Otorpeec Adalbert, Plavec Anton, Podgorelec Ivan, Vauptotič Miha, učenci, Kirič Ana, Kuharič Kata, Lesničar Marija, Podgorelec Marija, Sel Josipina, Štiberc Marija, Trop Marija, Trstenjak Milica, Zadavec Marija, Zidarčič Marija in Zibrat Anica na Humu pri Ormožu; Friderik Crobath, učenec v Kranju; Jožef Razboršek, učenec in Dolju (Stajersko).

Izjavljamo, da ne bomo priobčili nobenega spisa, čigar pisatelj nam ni naznanil svojega pravega imena in polnega naslova. Z nekaterimi takimi brezimnimi pošiljatelji bi se radi pismeno kaj pomenili, kar nam je sedva sedaj nemogoče. Cenjene naročnike, ki so nam poslali naročnino le za prvo četrtletje, opozarjamo, da je potekla z današnjim listom.

Ĥdor bi lista ne dobil, naj takoj reklamuje.

Novim naročnikom še vedno lahko postrežemo z vsemi številkami.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K. pol leta 2 K 50 h, četrta leta 1 K 25 h. Naročnino prejema gosp. **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7. — Izdajatelj in odgovorni urednik je **Engelbert Gangl**, učitelj v Ljubljani, Turjaski trg št. 4.